

1- GENEL OLARAK

Bakanlığımız ana hizmet birimlerinin birinci sırasında yer alan Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü, 4353 sayılı Kanun ve 178 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca Devlet Hukuk Danışmanlığı ve Muhakemat Hizmetlerini yerine getirmekle görevlidir.

Genel bütçe kapsamındaki idarelere hukuki mütalaalar verdiği gibi yurt içinde ve dışında Devleti yargı önünde vekil sıfatı ile temsil eden tek birim olarak bilgili ve deneyimli Hazine avukatlarıyla yargıya intikal eden uyuşmazlıkların çözümünün etkin ve süratli olarak sağlanmasına da çalışmaktadır.

Ayrıca gerek yargıya intikal eden gerekse henüz yargıya intikal etmemiş uyuşmazlıkların sulh yolu ile çözümlenmesi hususundaki Başhukuk Müşavirliğince verilen mütalalarda sosyal hukuk devleti olmanın gerekleri de yerine getirilmektedir.

Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğü Devlet Hukuk Danışmanlığı ve Muhakemat Hizmetleri görevini merkez teşkilatında bulunan Hukuk Müşavirler, Müşavir Hazine Avukatları ve Hazine Avukatları ile Taşra teşkilatında Defterdarlık bünyesinde Muhakemat Müdürlükleri ile İlçelerde Malmüdürlüğü bünyesindeki Hazine Avukatları ile yürütmektedirler.

Bu görevler yerine getirilirken yazılı hukuk kurallarına ve bu kurallarda yapılan değişikliklerin güncel olarak izlenebilmesi için Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğümüz bünyesinde 1997 yılında kurulan Hukuk Bilişim Sistemi (HBS) ile; yaklaşık 800.000 sayfaya ulaşan mevzuat hacmi ile ülkemizin en büyük mevzuat bilgi ambarı (dataware house) oluşturulmuştur.

Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğümüzün mevcut görev ve yetkilerini elektronik ortamda sürdürmek amacıyla 81 il Muhakemat Müdürlüğü ve 28 İlçe Hazine Avukatlığımızda kurulan Merkez Erişimli Taşra Otomasyon Projesi (METOP) ile; öncelikle tüm İl/İlçe Muhakemat Müdürlüklerimiz ve Hazine Avukatlıklarımızda etkin bir dava takip ve denetimini sağlamak hedeflenmektedir.

Nihai olarak kâğıtsız ve standart dava süreçlerini tasarlayıp, tüm dava dosyalarını, elektronik ortamda takip etmek , sanal ortamda Hazine davalarının BAHUM portalı üzerinde e-dava portalının kurulması hedeflenmektedir.

2- MUHAKEMAT BİRİMLERİ

Muhakemat Müdürleri ;

Defterdarlıktan veya il idare şubelerinden sorulan işlerin hukuki icapları hakkında mütalaa vermek; Hazineye ait her türlü davalarla genel muvazene içindeki dairelere ait hukuk ve ceza davalarının ve bütün icra işlerinin ait olduğu makam ve mercilerde takip ve müdafaasını yaptırmak; hususi kanunlarında ayrıca tebliğ mercii gösterilmemiş olan Hazineye ait adli ve idari kaza mercileri, hakemler, icra daireleri ve noterler tarafından yapılacak tebliğleri kabul ederek hukuki icapları hakkında alakalı daireye gerekli tebliğleri yapmak; İl'e bağlı ilçe Hazine avukatlıkları ile muhakemat servislerine ait işleri senede en az bir defa teftiş etmek veya il avukatları marifetiyle teftiş ettirmek ve hazırlayacakları raporları Bakanlığa göndermek; Mali hususları ihtiva eden ve Hazineyi ilgilendiren idari davalara ait olmak üzere genel muvazene içindeki dairelerin hazırlayıp bu kanunun 24. maddesi gereğince en büyük mal memuruna gönderecekleri müdafaanamerler üzerinde icap ettiği takdirde hukuki mütalaa beyan etmek; Bu kanunla kendilerine verilen sair

yetkiler ile Başhukuk Müşavirliği ve Muhakemat Genel Müdürlüğüne devredilen yetkiler çerçevesinde görevlerini yerine getirirler.

Genel Bütçe İçerisindeki dairelere ait hukuk ve ceza davalarında ve her türlü icra takiplerinde bu daireler mahkemeler, hakemler, icra daireleri ve dava ve icra işleriyle alakalı sair merciler nezdinde temsil görevi Müşavir Hazine avukatları, Hazine avukatları tarafından yerine getirilir. Muhakemat Müdürleri ile Muhakemat Müdür yardımcıları da 4353 sayılı yasanın 18' inci maddesinde belirtilen temsil yetkisine haizdir.

İdare ve Vergi Mahkemelerinde, Maliye Bakanlığı aleyhine açılan her türlü idari davalar ile diğer Bakanlıklar aleyhine açılan ve Hazineyi ilgilendiren (mali hususları içine alan, genel bütçeye yönelik) idari davaların duruşmalarında, idareler Hazine avukatları tarafından temsil edilmektedir.

Muhakemat Müdürünün yönetiminde , Muhakemat Müdür Yardımcısı, Müşavir Hazine Avukatları , Hazine Avukatları , şef, raportör ve muhakemat memurları çalışmaktadır.

İlimizde Muhakemat Müdürlüğü bünyesinde Muhakemat Müdürü, Müdür Yardımcısıyla birlikte 7 Müşavir Hazine Avukatı, 22' si merkez de olmak üzere 5' i geçici görevli olan hazine avukatları , ilçelerde görevli 7 Hazine Avukatıyla muhakemat hizmetleri yürütülmektedir.

4353 sayılı yasa kapsamında Muhakemat Müdürlüğümüz bünyesinde 2009 yılında takip edilen Hukuk Davaları, Ceza Davaları , İcra Davaları ile İcra takipleri ve Hazinece yapılan tahsilatların sonuçlarını istatistik tablolarında gösterilmiştir.

Muhakemat Müdürlüğümüz bünyesinde 2009 yılı takip edilen hukuk davaları ile ilgili verilere göre Hazinesinin davacı olduğu 96.505.096 TL değerinde 12.773 derdest dava, davalı olduğu 20.927.993 TL değerinde halen devam eden 7.694 dava bulunmaktadır. Tablo 41' de de görüldüğü üzere takip edilmekte olan hukuk davalarından 2009 yılı içerisinde 3.002 dava lehimize sonuçlanmış olup, 2.074 dava ise aleyhimize sonuçlanmıştır.

Hazine davaları içerisinde tapu iptali ve tescil davaları, kadastro tespitine itiraz davaları ve tazminat ve alacak davaları; hukuk davalarının önemli bir kısmını oluşturmakta olup bu davaların büyük bir çoğunluğu hazine lehine sonuçlanmıştır. Ancak Tablo 41' e baktığımızda tapuda isim düzeltme davalarında kazanma oranımız düşük olduğunu görmekteyiz. Bu tür davalar niteliği itibari ile kanunen taraf olunan davalar olup mahiyeti itibariyle sadece tapudaki kayıtların düzeltilmesine yönelik şahıslarca açılan davalardır. Bu tür davalarda dava değeri uyuşmazlık konusu olmayıp sadece ödenen harcın hesaplanmasına esas olan değerdir. Hazine tarafından ödenen bir para söz konusu değildir.

Tablo 41 – Hukuk Davaları İstatistik Tablosu (2009)

DAVANIN KONUSU	Derdest Davalar				Yeni Açılan Davalar				Kesinleşen Davalar			
	Hazinenin		Hazinenin		Hazinenin		Hazinenin		Hazine Lehine Olan		Hazine Aleyhine Olan	
	Davacı Olduğu		Davalı Olduğu		Davacı Olduğu		Davalı Olduğu					
	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri
Öğrenim Giderinden Doğan Alacak Davaları	1	932	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0
İhale Bedelinden Doğan Alacak Davaları	21	209.210	7	642.331	-	0	5	613.400	-	0	-	0
Kamulaştırma Bedelinin Arttırılması ve İndirilmesi Dav.	71	252.466	70	1.073.212	13	252.466	3	120.611	5	26.380	1	0
Haksız Fiilden Doğan Tazminat ve Alacak Davaları	1.125	27.262.596	380	8.945.063	116	3.482.359	9	283.520	36	46.653	16	91.450
İş Davaları	-	0	588	677.238	-	0	133	115.098	-	0	1	0
Tescil Davaları	372	4.610.284	1.090	2.051.857	9	23.512	23	186.600	33	27.336	11	26.322
Tapu İptali ve Tescil Davaları	7.669	50.173.941	1.507	2.440.295	29	1.170.725	68	538.932	2.778	85.501	1.711	15.164
Kadastro Tespitine İtiraz Davaları	1.673	407.250	811	341.783	-	0	1	8.000	83	37.454	83	49.800
Kira Tespiti ve Tahliye Davaları	23	47.579	47	62.273	-	0	-	0	-	0	-	0
Ortaklığın Giderilmesi (İzale-i Şuyu) Davaları	17	0	83	111.000	-	0	3	1000	2	0	1	0
Mirasın Reddi ve Mirasçılık Belgesi (Veraset İlamı) Dav.	258	0	34	0	7	0	1	0	6	0	-	0
Men-i Müdahale ve Yıkım Davaları	90	2.586.023	101	43.097	14	46.363	-	0	4	32.100	2	5.300
Tapuda İsim ve Kayıt Düzeltmesi Davaları	-	0	2.263	2.943.359	-	0	207	720.397	27	185.775	236	162.250
Çeşitli	1.453	10.954.815	713	1.596.485	49	315.563	116	181.676	28	195.000	12	1.453
TOPLAM	12.773	96.505.096	7.694	20.927.993	237	5.290.988	569	2.766.234	3.002	636.199	2.074	351.739

Muhakemat Müdürlüğümüz bünyesinde 2009 yılı takip edilen ceza davaları ile ilgili verilere göre kamu davasına müdahil olarak katılmış bulunulan 6.903 adet dosya bulunmaktadır. Bunların parasal değeri ise 12.285.668 TL' dir. Bu dosyalardan gümrük kaçakçılığı ve vergi kaçakçılığı ile ilgili dosyalar ceza davalarının büyük bir kısmını oluşturmaktadır.

Tablo 42 – Ceza Davaları İstatistik Tablosu (2009)

DAVANIN KONUSU	Derdest Davalar				Yeni Açılan Davalar				Kesinleşen Davalar			
	Hazinenin Davacı Olduğu		Hazinenin Davalı Olduğu		Hazinenin Davacı Olduğu		Hazinenin Davalı Olduğu		Hazine Lehine Olan		Hazine Aleyhine Olan	
	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri
1567 Sayılı Kanuna Muhalefet	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0
1918 Sayılı Kanuna Muhalefet	2.013	218.574	-	0	159	0	-	0	8	7.365	11	0
Eski Eser Kaçakçılığı	13	0	-	0	3	0	-	0	-	0	-	0
213 Sayılı V.U.K. na Muhalefet	2.450	3.200	-	0	189	0	-	0	32	0	29	0
Gümrük Para Cezasına İtiraz	-	0	44	0	-	0	-	0	-	0	-	0
Zimmet, Rüşvet, İrtikap	16	0	-	0	2	0	-	0	-	0	-	0
Bankalar Kanunu'na Muhalefet	-	0	-	0	-	0	-	0	-	-	-	0
Çeşitli	1.868	205.455	499	11.858.439	114	0	86	1.850.858	19	5.133	32	913
TOPLAM	6.360	427.229	543	11.858.439	467	0.00	86	1.850.858	59	12.498	72	913

Müdürlüğümüz bünyesinde 2009 yılı takip edilen İcra Davaları ile ilgili verilere göre İcra (hukuk) Mahkemelerinde 393 adet dava açıldığı bunlardan 19 dosyanın lehimize sonuçlandığı, 12 dosyanın da aleyhimize sonuçlandığı görülmektedir. Açılan İcra (ceza) davalarında ise yeni açılan ve kesinleşen davaların bulunmadığı sadece devam eden davaların olduğu görülmektedir.

Tablo 43 – İcra Davaları İstatistik Tablosu (2009)

DAVANIN KONUSU	Derdest Davalar				Yeni Açılan Davalar				Kesinleşen Davalar			
	Hazinenin Davacı Olduğu		Hazinenin Davalı Olduğu		Hazinenin Davacı Olduğu		Hazinenin Davalı Olduğu		Hazinenin Lehine Olan		Hazinenin Aleyhine Olan	
	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri	Dosya Sayısı	Dava Değeri
İCRA (HUKUK)	393	1.109.786	26	231.877	35	8.951	3	15.290	19	0	12	0
İCRA (CEZA)	36	334	-	0	-	0	-	0	-	0	-	0
TOPLAM	429	1.110.120	26	231.877	35	8.951	3	15.290	19	0	12	0

3 - İCRA TAKİPLERİ ve HAZİNECE YAPILAN TAHSİLAT

Tablo 44 – İcra Takipleri Tablosu (2009)

HAZİNENİN ALACAKLI OLDUĞU		HAZİNENİN BORÇLU OLDUĞU		HAZİNECE YAPILAN ÖDEME	
DOSYA SAYISI	DAVA DEĞERİ	DOSYA SAYISI	DAVA DEĞERİ	DOSYA SAYISI	DAVA DEĞERİ
4.756	49.035.520	417	4.900.670	47	633.772

Tablo 45 – Hazine Tarafından Yapılan Tahsilat tablosu (2009)

İCRAEN		İCRA DIŞI		TOPLAM	
DOSYA SAYISI	DOSYA DEĞERİ	DOSYA SAYISI	DOSYA DEĞERİ	DOSYA SAYISI	DOSYA DEĞERİ
140	78.131	200	78.893	340	157.024

Muhakemat Müdürlüğümüz bünyesinde 2009 yılı takip edilen icra takipleri ile tahsilat yapılan dosyalar ile ilgili verilerin yer aldığı Tablo 44' e göre hazinenin alacaklı olduğu 4.756 dosya olup 49.035.520 TL devlet alacağı bulunmaktadır. Tablo 45' te ise bu dosyalardan 340 dosyanın tahsil edildiği ve bu dosya tutarlarının 157.024 TL olduğu görülmektedir. Hazinenin borçlu olduğu 417 dosya bulunmakta bu dosyalardan da 4.900.670 TL borç talep edilmektedir. Bu dosyalar ile ilgili 633.772 TL ödeme yapılmıştır. 5917 sayılı yasa gereğince yapılan terkinlerden dolayı tahsilat oranlarında azalma olmuştur.

Tablo 46 - Hukuk, Ceza , İş Ve İcra Davaları İstatistikleri Toplamı

YILI	DERDEST DAVALAR		KESİNLEŞEN DAVALAR	
	Hazinenin Davacı Olduğu	Hazinenin Davalı Olduğu	Hazine Lehine	Hazine Aleyhine
2007	18.699	7.826	2.172	1.028
2008	18.931	7.513	2.707	1.236
2009	19.562	8.263	3.080	2.158

Yukarıdaki tabloda kümülatif unsurlar ihtiva eden Muhakemat Müdürlüğümüz tarafından yıllar itibariyle Hazine tarafından açılan ve Hazine aleyhine açılan davalar ile bunların sonuçlanan dosya sayısına bakıldığında sayıların yıllar itibariyle kademeli artış gösterdiği görülmektedir.